

Referat: Temistocle, eroul atenian din razbiul cu persii-partea 2

Maciuca ateniana transforma orgolioasa flota a "Marelui Rege" (600 de vase) intr-o ingramadire jalnica, ce fu, pana seara, nimicita. insusi Ariabignes, aflat la comanda flotei persane, pieri in lupta. Xerxes, temandu-se de un eventual atac in Asia al flotei grecesti (Temistocle chiar propusese un atac pe mare in Helespont, pentru a taia comunicatiile ostilor persane, dar spartanii, ingrijorati de amenintarea persana asupra istmului corintic, se opusesera), preda comanda trupelor lui Mardonius si se retrase in imperiu. Mardonius se feri de o iernare in pustiita Attiea si-si muta tabara In Thessalia. Planul lui Temistocle se putea indeplini acum, dar atenienii, intorsi la vetrele lor se opusera, inlocuindu-l, chiar, pe Temistocle cu Aristide. Fu manevrata totusi spre Delos, amenintind deci litoralul Asiei Mici, a parte din flota greaca, ceea ce-l determina pe Mardonius sa incerce, prin mijlocirea regelui macedonean Alexandros, obtinerea unei paci separate cu Atena, oferindu-i conditii deosebite, de avantajoase. Atena respinse oferta si, in anul urmator in iunie 479 i.e.n., Mardonius relua operatiunile ocupand Attiea, silindu-i pe atenieni, pentru a treia oara inselati de spartani, sa se refugieze pe Salamina si, totodata, reinnoindu-isi oferta de pace.

Aceasta oferta servi atenienilor ca baza a unei amenintari cu pacea, transmisa spartanilor de o solie extraordinara (Cimon, Xantipos, Mironide). Ceea ce-i sili pe spartani sa-si angajeze oastea alaturi de cea a Ligii panhelenice. Lupta s-a dat in preajma pozitiei pe care se repliase Mardonius, in cimpia din preajma orasului Plateea, favorabila manevrelor calarimii persane, in august 479 i.e.n. Spartanului Pauanias, tutorele regelui minor (Plistarh), i-a fost incredintat comanda ostirii ligii (35 000 de hopliti si alti 35 000 de pedestrasi usori).

Aplicind tactica lui Miltiade la Marathon, Pausanias si-a aruncat hoplitii, dispusi dupa regulile celebrei falange, asupra elitei ostirii persane, care nu rezista socului cumplit al infanteristilor grei spartani. insusi Mardonius cazu si Artabazes, care-l inlocui, reusi eu greu sa-si retraga trupele sfaramate, fugind din Grecia. In timp ce lupta de la Plateea inca nu capatase un curs hotarator, o flota a ligii, comandata de cel de-al doilea rege spartan, Leutyhida, si de atenianul Xantippos, purtand cu ea si un serios desant de hopliti, debarca la Capul Mycale, in Asia Mica, unde se refugiase flota persana si o oaste de pedestrasi. Grecii, ajutati de ionienii aflatii in tabara persilor, ii nimicesc pe acestia si incendiaza vasele ce scapasera de la nimicirea de la Salamina.

Dubla victorie a grecilor trecu definitiv in mainile lor initiativa in razboaiele cu persii, orasele ioniene se rascarau, alungandu-i pe persi, insulele Chios, Lesbos si Samos intrara in Liga panhelerica. Alte cateva batalii purtate mai ales pe apa si la mari intervale de timp (cele mai importante: in 467 i.e.n. la gurile rauhi Eurymedon, in sudul Asiei Mici, in 449 i.e.n., la Salamina de Cipru), incheiara definitiv razboaiele medice, pacea lui Callias (imputernicitul atenian), din 449 i.e.n., consemnand independenta oraselor grecesti din Asia Mica, precum si obligatia persilor de a nu-si trimite ostile la mai putin de trei zile de mars de malurile egeene.

Cea mai mare contributie la victoria grecilor a avut-o flota ateniana, al carei autor a fost Temistocle. intelegand ca numai pe mare se va decida in confruntarea cu Imperiul persan, Temistocle, imediat dupa Salamina, chiar inlaturat din fruntea Atenei (isi pastrase, totusi, un loc in conducerea cetatii), a fost inspiratorul si realizatorul, in 477 i.e.n., al aliantei maritime panhelene, cunoscuta ca Liga (sau Simahia) de la Delos (in insula Delos se afla, initial, tezaurul ligii si se intrunea consiliul aliatilor).